

Motion till riksdagen 2025/26:119

av Jamal El-Haj (-)

Praktikmöjligheter hos kommuner och myndigheter för arbetslösa bidragstagare

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ta initiativ till ett nationellt program där kommuner och myndigheter erbjuder praktikplatser för arbetslösa bidragstagare med motionen som underlag, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

Motivering

Sverige står inför betydande integrationsutmaningar. Många människor i arbetsför ålder blir länge beroende av ekonomiskt bistånd från socialtjänsten, trots att de inte har medicinska hinder för arbete. Det som ofta saknas är språkkunskaper, arbetslivserfarenhet och nätverk som kan öppna dörrar till arbetsmarknaden.

Genom att erbjuda frivilliga praktikmöjligheter i kommunala och statliga verksamheter kan bidragstagare få en meningsfull vardag, samtidigt som de utvecklar språket, bygger arbetslivserfarenhet och får referenser som stärker deras möjlighet till anställning. En praktikplats skapar struktur, gemenskap och självkänsla. Forskning visar att arbetsnära praktik är en effektiv metod för integration och ökad anställningsbarhet.

Ett sådant program kan också minska risken för missbruk av försörjningsstöd. Den som har en praktikplats får en tydligare vardaglig förankring, vilket minskar möjligheten att samtidigt arbeta svart eller vistas utomlands under längre perioder. Genom att knyta stödet till en konkret aktivitet skapas ökad legitimitet i välfärdssystemet.

Trots olika insatser från Arbetsförmedlingen och socialtjänsten förblir många fast i bidragsberoende. Åtgärderna som erbjuds ger inte alltid tillräcklig språkträning eller relevanta arbetslivserfarenheter. Samtidigt finns i både kommuner och myndigheter återkommande behov av extra arbetskraft i enklare uppgifter. Bidragsberoende utan aktivitet riskerar att leda till passivitet, social isolering och försämrad psykisk hälsa, samtidigt som språk- och arbetslivserfarenhet inte utvecklas.

Långvarigt beroende av försörjningsstöd innebär inte bara ökade samhällskostnader, utan också att människor fastnar i utanförskap. Språkträning i en verklig arbetsmiljö är ofta mer effektiv än formell undervisning, men erbjuds sällan systematiskt. När det saknas struktur och meningsfulla aktiviteter ökar dessutom risken för missbruk av välfärds-systemet. Ett praktikprogram kan därför spela en avgörande roll genom att skapa vägar in i arbetslivet, stärka integrationen och ge människor möjlighet att bidra efter sin förmåga.

Förslag till åtgärder

Ett nationellt praktikprogram för arbetslösa bidragstagare förväntas leda till minskade samhällskostnader genom lägre bidragsutgifter, samtidigt som deltagarnas chanser att få arbete förbättras. Genom att praktisera i en arbetsmiljö stärks språket, nätverk byggs och vardagen blir mer meningsfull. Detta bidrar i sin tur till bättre psykisk hälsa och ökad social delaktighet. När stödet kopplas till närvaro på praktikplats minskar risken för missbruk av systemet, inklusive svartarbete och obehöriga utlandsresor. Resultatet blir ett mer inkluderande samhälle där fler får möjlighet att delta, bidra och känna delaktighet.

Jamal El-Haj (-)